

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 549/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 4 Tos 83/2023 z 20. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa podaním označeným ako „*Sťažnosť*“ a doručeným ústavnému súdu 27. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tos 83/2023 z 20. júla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil „*a znova prejednal*“.

2. Z podania a napadnutého uznesenia vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 6 PP 15/2023 z 9. júna 2023 (ďalej len „uznesenie z 9. júna 2023“) zamietol návrh sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 4 T 96/2018 z 20. novembra 2018 v spojení s uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 4 T 96/2018 z 19. októbra 2021 a v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 4 Tos 127/2021 z 13. januára 2022 a rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 4 T 55/2022 z 30. novembra 2022. Proti uzneseniu z 9. júna 2023 podal sťažovateľ priamo do zápisnice sťažnosť, ktorú následne doplnil písomným podaním doručeným okresnému súdu 3. júla 2023. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

3. Sťažovateľ v podaní v podstatnom uviedol, že jeho sťažnosť bola zamietnutá napriek tomu, že splnil všetky objektívne a subjektívne dôvody na podmienené prepustenie. Podľa sťažovateľa tým bolo hrubo porušené jeho právo na obhajobu a spravodlivý súdny proces.

4. Sťažovateľ sa domnieva, že hodnotenie vypracované Ústavom na výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „ústav“) bolo zámerne vypracované tak, aby bola jeho žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu zamietnutá, napriek tomu, že si vždy splnil svoje povinnosti nad rámec, k príslušníkom zboru sa choval vždy s úctou a rešpektom, získal dve disciplinárne odmeny, pracoval a robil všetko preto, aby mohol túto šancu dostať a využiť. Napriek tomu mu bol v hodnotení uvedený vysoký stupeň sociálneho zlyhania bez akéhokoľvek odôvodnenia. Sťažovateľ uviedol, že so svojou družkou a synom, ktorí sa k jeho žiadosti pripojili, je v pravidelnom kontakte, keďže ho navštevujú a podporujú.

5. Podľa názoru sťažovateľa ústav už vopred predvídal, že nebude viesť riadny život, pričom je toho názoru, že ústav má len hodnotiť jeho správanie počas výkonu trestu. Sťažovateľ rovnako nesúhlasí so skutočnosťou, že mu súd vyčítal jeho priestupky z minulosti a odsúdenia, keďže tieto veci už boli raz predmetom dokazovania a bol mu za nich uložený trest. Súd zároveň nesmie prihliadať na predchádzajúce odsúdenia, keďže táto skutočnosť už bola raz posudzovaná pri určení druhu a výmery trestu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd po dôkladnej analýze podania konštatuje, že má vážne formálne a obsahové nedostatky, avšak možno ho označiť za sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, pretože obsahuje tvrdenie o porušení práva na obhajobu a spravodlivé súdne konanie, označuje napadnuté uznesenie súdu a rovnako označuje aj porušovateľa (krajský súd).

7. V súvislosti s formálnymi nedostatkami ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že podanie neobsahuje žiaden určitý a relevantný žalobný návrh (petit), na základe ktorého by ústavný súd mohol rozhodnúť v rámci svojich ústavou zverených kompetencií. Ďalším nedostatkom ústavnej sťažnosti je absencia povinného právneho zastúpenia vyplývajúceho z § 34 a § 43 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Z obsahu podania je totiž zrejmé, že sťažovateľ napísal ústavnú sťažnosť sám a o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom nepožiadaval. Uvedené nedostatky bránia prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a zakladajú dôvody na jej odmietnutie primárne podľa § 56 ods. 2 písm. b) a c) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že je možné ho materiálne posúdiť aj bez doplnenia, ktoré by nemohlo viesť k inému záveru, než odmietnutiu ústavnej sťažnosti.

8. V súvislosti so základným právom na spravodlivé súdne konanie, ktorého porušenie sťažovateľ označil v ústavnej sťažnosti, je potrebné uviesť, že podstata ústavnej sťažnosti spočíva v nesúhlase sťažovateľa so zamietnutím jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a následným zamietnutím jeho sťažnosti. Sťažovateľ sa domnieva, že zamietnutie jeho návrhu bolo založené na účelovo vypracovanom posudku zo strany ústavu napriek tomu, že splnil všetky podmienky, na základe ktorých mal byť z výkonu trestu podmienené prepustený.

9. Ústavný súd vo všeobecnej rovine konštatuje, že neexistuje ústavou zaručené právo na to, aby bolo vyhovené návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Posúdenie splnenia zákonných podmienok je totiž vecou sudcovskej úvahy. Je teda na všeobecnom súde, aby skúmal a posúdil, či sú zákonné podmienky na vyhovenie návrhu splnené, a svoje úvahy v danom smere riadne odôvodnil (II. ÚS 222/2019). Ústavný súd je oprávnený zasiahnuť len vtedy, ak je výklad právnej úpravy realizovaný všeobecným súdom výrazom zjavného omylu či logického excesu, vybočuje zo zásad spravodlivého procesu alebo je prejavom svojvôle (III. ÚS 355/2021). Inými slovami, konajúci súd má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení diskrečnú právomoc, to ale neznamená, že môže o podmiennečnom prepustení rozhodovať svojvoľne či arbitrárne. Z obsahu garancií obsiahnutých v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že súdy v právnom štáte musia rozhodovať aj o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody predvídateľne a presvedčivo.

10. Účelom trestu podľa Trestného zákona je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že sa mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí sa podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život, a súčasne tým, že iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Ak vykonanou časťou trestu odňatia slobody bol už účel trestu dosiahnutý, nie je jeho ďalšie pokračovanie potrebné ani odôvodnené. Ak súd pri posúdení návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie dospeje k záveru, že odsúdený splnil všetky zákonom určené podmienky, teda vykonal predpísanú časť trestu, preukázal polepšenie a súčasne od neho možno očakávať, že povedie riadny život, nemôže ho ponechať vo výkone trestu s argumentom, že napriek splneniu podmienok je potrebný ďalší výkon.

11. Právna úprava regulujúca splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie je zakotvená v § 66 a nasledujúcich Trestného zákona, pričom formálnou podmienkou je vykonanie zákonom ustanovenej časti uloženého trestu (v prípade sťažovateľa vykonanie polovice uložených trestov, táto podmienka bola splnená od 2. mája 2023) a materiálnymi podmienkami sú jednak správanie odsúdeného vo výkone trestu spôsobom preukazujúcim polepšenie a tiež pozitívna prognóza vedenia riadneho života v budúcnosti, kde splnenie týchto materiálnych podmienok bližšie upravujú zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) a vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 664/2005 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len „vyhláška“).

12. Podľa § 62 zákona o výkone trestu príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody spracováva hodnotenie odsúdeného ku konaniu o podmiennečnom prepustení.

13. Podľa § 65 ods. 1 vyhlášky na preukázanie plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného podľa osobitného predpisu vypracúva ústav hodnotenie. Hodnotenie vyžiadané súdom k návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného obsahuje okrem osobných údajov aj údaje uvedené v rozsudku súdu a údaje preukazujúce stav plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie, najmä

- a) hodnotenie správania odsúdeného vo výkone väzby a výkone trestu,
- b) aktivitu odsúdeného a plnenie programu zaobchádzania,
- c) resocializačnú prognózu.

14. Podľa § 65 ods. 2 vyhlášky hodnotenie podľa odseku 1 musí byť objektívne a konkrétne. V závere hodnotenia sa uvedie odporúčanie riaditeľa ústavu, či odsúdený

- a) preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a či sa odporúča podmienené prepustenie,
- b) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a či sa odporúča podmienené prepustenie s dohľadom,
- c) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a či sa neodporúča podmienené prepustenie,
- d) nepreukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a či sa neodporúča podmienené prepustenie.

15. Sťažovateľ nesúhlasí s výkladom materiálnych podmienok podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody v napadnutom rozhodnutí. Ústavný súd sa preto oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj uznesenia okresného súdu. Konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach dospeli k záveru, že sťažovateľ splnil formálnu podmienku, keď vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu odňatia slobody. Pokiaľ ide o splnenie materiálnych podmienok, tieto možno považovať len za čiastočne splnené, keďže hodnotenie ústavu o jeho správaní vo výkone trestu bolo len čiastočne pozitívne, a to v súvislosti s plnením pracovných činností. Zároveň na základe správania páchatel'a počas výkonu trestu (napr. nezapájanie do aktivít organizovaných ústavom) konštatovalo len čiastočné polepšenie, na základe ktorého nebolo možné vyviesť predpoklad, že v budúcnosti povedie riadny život.

16. Krajský súd zároveň objasnil, že splnenie tejto podmienky sa skúma komplexnejšie, posudzujú sa všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celkový doterajší život, povaha a charakter trestnej činnosti, pre ktoré je vo výkone trestu, s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život. Krajský súd následne poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ má dosiaľ 8 záznamov v registri trestov, pričom sa dopustil rôznorodej, prevažne úmyselnej trestnej činnosti. Krajský súd nepovažoval za dostatočne preukázané, či správanie, resp. plnenie povinnosti odsúdeného vo výkone trestu je iba vonkajším prejavom adaptácie odsúdeného alebo reálnym predpokladom, ktorý oprávňuje predpokladať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Nadväzujúc na uvedené, krajský súd konštatoval, že odsúdený počas výkonu trestu nepreukázal potrebné polepšenie, pričom s poukazom na opakované páchanie trestnej činnosti, ako aj vysoké riziko recidívy, sa resocializačná prognóza páchatel'a javí ako nepriaznivá a ďalší výkon trestu odňatia slobody je dôvodný.

17. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré zamietol žiadosť sťažovateľ'a o podmienené prepustenie. Podľa názoru ústavného súdu preto právny záver krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

18. Ústavný súd zároveň opätovne odkazuje na právnu úpravu, ktorá vyžaduje pre vyhoviecie návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody súčasné splnenie troch podmienok. V sťažovateľ'ovom prípade konajúce súdy konštatovali nesplnenie oboch materiálnych

podmienok (resp. ich čiastočné splnenie), a to správanie odsúdeného vo výkone trestu spôsobom preukazujúcim polepšenie, ako aj predpoklad vedenia riadneho života sťažovateľom po prepustení na slobodu. Konajúce súdy pritom čiastkový záver o nesplnení tretej podmienky vyvodili konštatovaním o nepriaznivej resocializačnej prognóze sťažovateľa, kde pri posúdení tejto otázky zohľadňovali v súlade s relevantnou právnou úpravou komplexne nielen správanie sťažovateľa počas pobytu vo výkone trestu, ale aj jeho kriminálnu minulosť a charakter dosiaľ spáchanej trestnej činnosti. Takýto záver všeobecných súdov nemožno hodnotiť ako arbitrárny.

19. Ústavný súd na záver dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijali v tejto veci okresný súd a krajský súd, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Postup krajského súdu, ktorým potvrdil správnosť prvostupňového rozhodnutia okresného súdu o nesplnení podmienok na podmienené prepustenie sťažovateľa z výkonu trestu na slobodu, sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľný a arbitrárny. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty, ktoré podporujú zákonnosť postupu pri rozhodovaní o sťažovateľovom návrhu, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného zákona, zákona o výkone trestu a vyhlášky upravujúcich podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť po jej materiálnom posúdení podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Na margo základného práva na obhajobu, ktoré sťažovateľ označil v ústavnej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadnym konkrétnym argumentom bližšie nešpecifikoval, ako mal krajský súd porušiť uvedené právo. Vzhľadom na absenciu príčinnej súvislosti medzi obsahom daného základného práva a sťažnostnej argumentácie ústavný súd odmietol uvedenú ústavnú sťažnosť aj v danej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

21. Zhrňujúc už uvedené, ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok pri vzájomnej kumulácii dôvodov odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. b), c) a g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu